

Ella tá ið svikjarin avdúkar seg. Henda skaldskapin brúkar yrkjarin eisini, tá hann skal siga frá djúpari sorg ella stórum vakurleika.

I tí fyrra yrkingarsniðinum eru orðini frásagandi. Tað býr sjáldan annað undir teimum enn tað, tú lesur. I tí seinna yrkingarsniðinum fáa orðini vekt, fáa dóm av ófrættum, av ljósi ella myrkri, gerast søkklaðin av symbolikki.

Taka vit eina mynd úr natúrini, kunnu vit siga, at her er talan um dalar og tindar. Uttan dalar eingir tindar — og øvugt. Teir partar av kvæðunum, har yrkjarin, skaldsliga, gongur á slottum, hava til uppgávu at undirstrika hæddirnar í kvæðunum, at vekja spenning í lesarum og áhoyrarum, at leggja aftrat hesum spenningi, at tenja hann.

Taka vit eitt kvæði sum Høgna tátt, verður kanska lættari at siggja, hvat eg meini við. Hesin seinasti tátturin av Sjúrdarkvæðunum er ikki so kendur og verður ikki so ofta kvæðin. Kortini er tað ein spurningur, um hann, sum skaldskapur og søga, stendur aftan fyri hinar báðar fyrru tættirnar. Sjúrdur Sigmundarson er deyður. Men fyri tað er hann ikki horvin úr søguni. Deyði hansara dvølr sum ein skuggi yvir hendingunum í Høgna tátti. Tátturin er um fylgjurnar av Sjúrdar deyða. Vit hoyra um hjúnalag millum Guðruna og Artala kong, um ferðina hjá Gjúkagarpum, um bardagarnar á Húnalandi, um tann unga Høgna Hognason og ta hevnd, hann tekur yvir faðir sin. Inn í millum koma, sum tinnur av dramatikki, hesar løturnar. Tá ið skaldið hevjar seg upp um ta vanligu frásøgnina. Tá ið Høgna biður systur sína eira teimum yngnu

brøðrunum, Gislari og Hjarnari. Lopini um aldyrshúðirnar. Tá ið Høgna ríður á heiðin skóg og hoyrir Sjúrdar tungu tala:

*Heim til hallar ríð tú nú
bæði við gleði og gleim,
eg fari aftur á heiðin skóg
so vilt yvir veröld og heim.*

Skaldskapur er líka so gátufurur og ógjøriligur at greina sum tónleikur. Viðhvørt veit tú ikki, hvi eitt orðið, eitt orð ella ein regla hugtekur teg. Soleiðis er tað, og soleiðis eigur tað at vera. U. n onkur spurdi meg, hvat orðið í einum nýggjari, minni upprunaligum kvæði sum Viljormi Kornus eg helt bera av hinum, so hevði eg uttan at blunka nevnt hetta orðið:

*Minnst tú nakað um svarðirnar,
sum vit á skógum ótu,
eg liggi deyður á flötuni,
har sum vit saman sótu.*

Ikki fyrr enn aftaná kemur ein at hugsa um, hvi ein nettup nevnr hetta orðið. Orsök in er einföld. Orðið sigur frá einum dreymi. I øllum heimsins bókmentum, bæði fornari yrking og nútíðar skaldskapi, er tað dreymaskaldskapurin, ið rakar okkum meinast og nemur djúpast við okkum. I dreymum opinberast okkara kenslur, ótálmaðar av vitsins verjultøkum. Sorg, ótti, ófrættir, girnd. I dreymum hómá vit leikin handan tjald, siggja vit tað stóra lagnumynstrið, sum

vit als ikki gáa eftir ella bara káman hómá, tá vit eru vakn. Tann mest fullgiggjaða dreymalýsingin í føroyskum kvæðaskaldskapi eru tey fimm orðini í Margretu kvæðum, har Margreta droymir um eldin í Norðnesi. Hetta er kanska eisini hæddin í føroyskum kvæðaskaldskapi og føroyskum skaldskapi yvirhøvur.

I eini umrøðu av føroyskum kvæðaskaldskapi sleppur ein ikki undan at siga eitt sindur um málið í kvæðunum. I innganginum til Antologiina tekur Hammershaimb til tað fynduga og ramliga orðalagið hjá føroyingum tá ið tíðini. I kvæðunum finna vit hesa fynd í reinasta sniði. I teimum bestu av teimum glógvar málið sum onga aðra staðni í føroyskum bókmentum, yðjandi av orðatøkum, føgum biletum, rámandi tiltøkum. Tá ið tú hoyrir ella lesur eitt nú Margretu kvæði og sær, hvussu orindi kemur eftir orindi, høgt, við kynstrugari hond, uttan drál ella himpr, úr málins blárgyti, kennir út á tær, at hetta er grundin, vit standa á. Ein grund, sum tey, ið skriva ella yrkja ella vilja eittast at hava áhuga fyri føroyskum skaldskapi, ikki sleppa undan at venda aftur til, umaftur og umaftur.

I Nornagests rimu, hesi gátuføru leivdini av einum longri kvæði, finna vit hesar báðar reglurnar:

*Vær núðum so fram á Fávnis bøl,
har skein gull sum geisar av sól...*

I mínum huga hava hesi orðini leingi staðið sum eitt bilæt. Av lesaranum, ið leitar eftir tí stóra skaldskapinum. Av yrkjaranum, ið leitar eftir teimum föguru orðunum.

American Pictures komnar aftur — nú sum filmur

Amerikanskar myndir eru aftur í Føroyum. Nú sum filmur.

Amerikanskar myndir eru frásøgnin hjá danska prestasoninum Jacob Holdt, sum i fimm ár var vallari í USA. Hann ferðaðist einar 160.000 km í statunum. Hann buði í 381 amerikanskum heimum. Hjá teimum fátækastu og hjá sjálvum Rockefeller. Hann avgjórði at fara heim aftur til Danmarkar, tá tveir av bestu vinum hansara blivu myndir. Tá hevði Jacob Holdt mist 12 vinir har yviri. Allir myndir.

Týska stórblaðið Die Zeit skrivaði um American Pictures:

„Tá Jimmy Carter (hann var forseti) tá sær amerikanskar myndir, noyðist hann at spyrja seg sjálvan, hvussu eftirfarandi ein forseti er, sum frómur og sleiskur berst fyrri frælsi aðra staðni, men ikki er so frægur, at hann kann geva milliónum av egnu borgarunum sínum tað mest grundleggjandi frælsið: rættin til at liva, aðrenn tey doyggja.“

Amerikanskar myndir visa fyrst og fremst tað

ovurstóra sosiala órættvisi í hesum ríka landi, har fleiri milliónir ikki duga at lesa og skriva. Har uppaftur fleiri milliónir svøltar.

Amerikanskar myndir er i tveimum partum. Hetta er fyrri partur, har Jacob Holdt vitjar tey svørtu í suðurstatunum. Hann greiðir eisini frá um aðrar kúgaðar hópar í USA: indianarar, tey fátæku hvítu. Hann var á einum Ku Klux Klan fundi og hann buði hjá teimum ríku.

Leikhús Bio.

HM-fótbóltur Sjónvarpsfelagnum dýrur

Tað fer at fjara nakað i kassanum hjá Sjónvarpsfelagnum, nú heimsmeistarakappingin í fótbólta verður.

Sjónvarpsfelagið hevur avgjört at senda alt, sum danska sjónvarpið sendir frá HM í Spania. Tað er 55 timar. Átlanin er at senda dystirnar dagin eftir, teir verða sendir í Danmark. Fyri at hetta skal lukkast, fær Sjónvarpsfelagið bondini við flogfrakt. Ikki við posti, sum va nliga verður gjørt. Og tað er nógv dýrari at senda

eitt sjónvarpsband sum frakt.

Heimsmeistarakappingin endar við finaluni í Madrid sunnudagin 11. juli. Tað vil siga, at vit sleppa at siggja hana mánadagin 12.

Men, sjálvandi, tað er treytað av veðrinum í Vágum. Fær flogfarið ikki lent ein dag, so verða dystirnar, sum eru á bandinum tann dagin, ikki tiknir av aftur skránni. Teir verða kortini vistir skjótast til ber.

HM byrjar í morgin. Tá spæla heimsmeist-

arnir úr Argentina og Belgia í Barcelona. Hesin dystur verður vistur í Føroyum mánadagin kl. 21.15.

Sjónvarpsfelagið fer at senda hvørt kvøld tann mánadagin, HM varar. Fótbólurin kemur at ávirka vanligu skránnar nakað. Men tað, sum noyðist at vikja fyrri fótbóltinum, verður flutt til okkurt av hinum kvøldunum. Til dømis verður TV-Aktuelt, sum plagar at vera týskvøld, sent mánakvøld í staðin.

Ein vanligan dag í síðstu viku var hornblástur at hoyra úti í Perskonugøtu.

Dagurin var ikki heilt vanligur kortini. Hann var føðingardagurin hjá einum kvinnuligum spælara í unglingadeildini hjá GHM. Hini í orkestrinum avgjórdu at heiðra hana við at blása henni eitt stykki.